

hrvatskoga jezika. Hoće li biti dodijeljene nagrade, ovisi o tome hoće li Povjerenstvo za izbor najboljih riječi među pristiglima pronaći tako dobre da ih nagradimo. U Povje-

renstvu je ove godine i novi član – pristupio nam je Marko Kovačić, Jezikov dugogodišnji suradnik i nagrađivani prevoditelj. (*Sanda Ham*)

OBLJETNICE

70 GODINA OD POKRETANJA ČASOPISA JEZIKA

Godine 1952. pokrenut je u Hrvatskom filološkom društvu u suradnji sa Školskom knjigom naš časopis *Jezik* i ove mu je godine 70. obljetnica od prvoga broja. Glavna svrha novoga časopisa bilo je, prema riječima Stjepana Babića, njegovanje kulture hrvatskoga književnog jezika i njegove standardizacije na područjima gdje norma još nije bila ustaljena ili izgrađena. Tu svrhu časopis *Jezik* nastoji ispuniti i danas, poslije 69. godišta i 340 objavljenih brojeva, evo nas u 1. broju 69. godišta s istom svrhom.

Glavni je urednik *Jezika* do 17. godišta bio Ljudevit Jonke, od 17. godišta Stjepan Babić, a od 52. godišta autorica ovih redaka, Sanda Ham.

Postoji nesklad između 70. obljetnice i 69. godišta, godišta kasne jednu godinu za obljetnicom, pa će obljetničko 70. godište *Jezika* biti sljedeće godine. Ipak, 70 godina od prvoga broja ne treba zanemariti – krupan je to broj, svjedoči o časopisnoj dugovječnosti i uspješnosti.

Do nesklada obljetnice pokretanja i objavljenih godišta došlo je zbog političkih razloga – kada je 1960. zavladao naziv *hrvatskosrpski*, tadašnje se Uredništvo – Ljudevit Jonke, Josip Hamm i Mate Hraste – nije moglo odlučiti na promjenu podnaslova iz časopisa za *kulturu hrvatskoga književnog jezika* u časopis za *kulturu hrvatskosrpsko-*

ga književnog jezika. Između 8. i 9. godišta Uredništvo je uzelo stanku – nije bilo lako prijeći na novi podnaslov. Naravno da se pravi razlog nije mogao reći, pa je Ljudevit Jonke u prvom broju 9. godišta ovako protumačio jednogodišnju stanku: „Ove jeseni časopis »Jezik« ulazi u devetu godinu svojeg izlaženja. Mala stanka koja je zbog zauzetosti urednika i suradnika nastala u izlaženju sada se prekida i na početku nove školske godine možemo očekivati prvi broj devetoga godišta. O stručnim časopisima malo se piše, pojavi se obično u novinama tek kratak sadržaj broja, ali se oni ipak dosta čitaju. Časopis »Jezik«, koji izdaje Hrvatsko filološko društvo i Školska knjiga u Zagrebu, štampa se u 3500 primjeraka i samo malen broj primjeraka ostaje na skladištu. Stoga, kad je nastupila mala stanka u njegovu izlaženju, uzbunili su se čitaoci i pretplatnici i u mnogobrojnim dopisima redakciji zatražili da bi časopis za kulturu književnog jezika i dalje izlazio. Čak je poslana i pretplata unaprijed koja će vrijediti za deveto godište, a sve to govori da je takav list našoj sredini potreban.“ (Ljudevit Jonke, Deveto godište »Jezika«, *Jezik*, god. 9., br. 1., str. 25.).

Pod *hrvatskosrpskim* je podnaslovom časopis izlazio do kraja 16. godišta, a tada su se, prema riječima Stjepana Babića: „javili problemi oko samog naziva jezika, prvenstveno zbog velikih presezanja koja su se izvodila dobrim dijelom i iz službenoga naziva jezika, uredništvo *Jezika* raspravljalo je o tome na svojoj sjednici 29. kolovoza

1969. godine, i zaključilo da Jezik ne bi smio pogodovati širenju pogrešnih shvaćanja ni svojim podnaslovom, pa je predložilo upravnom odboru HFD da prihvati zaključak po kojem bi se od prvoga broja XVII. godišta Jeziku vratio njegov prvotni podnaslov. Pri tome je urednički odbor napomenuo da je predložena promjena naziva zasnovana na stvarnoj procjeni problema i njezinoj važnosti, a potpuno je u skladu i sa znanstvenim i društvenim pogledima na jezičnu problematiku. Upravni odbor HFD na svojoj sjednici 5. studenoga 1969. jednoglasno je prihvatio i obrazloženje i prijedlog pa je stoga već u 1. broju XVII godišta Jeziku ponovo vraćen podnaslov koji je najbolje njegovo obilježje s obzirom na značenje i kao smjernica za rad. (Stjepan Babić, Spomenica Hrvatskog filološkog društva 1950. – 1980., HFD, Zagreb, 1980., str. 76.).

Od tada pa do danas časopis Jezik više nije mijenjao svoj podnaslov, ni imao stanke u izlaženju, pa je i u olovnim vremenima ostao vjeran hrvatskomu jeziku. Najveća je tu zasluga glavnih urednika Ljudevita Jonkea i Stjepana Babića koji su i u najtežim razdobljima hrvatske povijesti ostajali čvrsto uz hrvatski jezik i Jezik.

Prvo su uredništvo činili, uz glavnoga urednika Ljudevita Jonkea, suurednici An-

tun Barac, Josip Hamm, Mate Hraste, Petar Skok i Sreten Živković. Članovi su se Jezikova uredništva mijenjali, ali prinosi su im Jezikovo opstojnosti veliki. Među urednicima, navedeni kronološkim redom, bili su (i jesu) brojni hrvatski ugledni jezikoslovci: Božidar Finka, Stjepan Babić, Milan Moguš, Radoslav Katičić, Ivo Škarić, Antun Šojat, Marko Samardžija, Mile Mamić, Sanda Ham, Josip Lisac, Stjepan Vukušić, Zvonimir Junković, Stefan Rittgasser, Mario Grčević, Nataša Bašić, Dubravka Smajić, Leopold Auburger. Glavni urednici, Stjepan Babić i Sanda Ham, prije prihvaćanja mjesta glavnih urednika, nekoliko su godina bili članovi Jezikova uredništva, Stjepan Babić uz glavnoga urednika Ljudevita Jonkea, Sanda Ham uz Stjepana Babića.

Časopisa nema bez njegovih suradnika, a na Jezikovim ih je stanicama bilo stotine; Jezik je ogledalo i poprište hrvatskih jezikoslovnih zbivanja.

Čitatelji su vrijednost kojom se Jezik uvijek može pohvaliti – 70 godina zadržati pozornost javnosti doista je za hvalu.

Sanda Ham

sanda.ham@gmail.com

<https://doi.org/10.22210/jezik.2022.69.07>